

Mroczkowski, Ireneusz

Dwudziesty siódmy tom "Studiów Płockich"

Studia Płockie 27, 11-13

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DWUDZIESTY SIÓDMY TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Niebawem przekroczymy próg Trzeciego Tysiąclecia. Jako chrześcijanie chcemy świętować Wielki Jubileusz z żywą świadomością naszych początków i jasno określonymi zadaniami na przyszłość. Odkrywaniu chrześcijańskich początków i wytyczaniu perspektyw służy praca teologów. W XXVII tomie *Studiów Płockich* pragniemy podzielić się owocami pracy teologów skupionych wokół Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku.

W ostatnim roku bezpośredniego przygotowania do Jubileuszu kierujemy nasze myśli ku Bogu Ojcu. Dlatego w bieżącym tomie *Studiów* zamieszczamy kilka artykułów na temat ojcostwa Boga i człowieka. Na pierwszym miejscu umieszczamy pracę śp. ks. Z. Dymkowskiego (*Bóg Ojciec Wzorem osobowym w świetle „Katechizmu Kościoła Katolickiego”*). Autor przypomina katechizmowe prawdy o Trójcy Świętej, by na ich tle pokazać egzystencjalny wymiar osoby Boga Ojca jako Stworzyciela, Początku wszystkiego i Wzór dobroci i miłości. Dziękując za artykuł przedwcześnie odeszłemu od nas Księdzu Zbigniewowi; wierzymy, że znalazł miejsce w jednym z mieszkań domu Ojca.

W fascynujące próby zrozumienia tajemnicy Boga u zarania chrześcijaństwa wprowadza nas ks. W. Turek (*Odrzucenie darów Ducha Świętego a grzech niedopuszczalny w ujęciu św. Ireneusza*). Autor pokazuje, że Bóg zostaje przez Ireneusza opisany przede wszystkim jako Ojciec wszystkiego; zawiera w sobie odwieczne Słowo i Mądrość. Biskup Lyonu nie traktuje grzechu przeciwko Duchowi Świętemu jako przypadku szczegółowego. Jest to raczej odrzucenie Ojca, Syna i Ducha. Warto podkreślić, że w kontekście grzechu przeciwko Duchowi Świętemu w artykule zaprezentowana jest teologia jednego z najciekawszych myślicieli początków chrześcijaństwa, znawcy kultury Wschodu i Zachodu.

Liturgię jako kontynuację zbawczego planu Boga przedstawia ks. D. Brzeziński (*Liturgia jako ostatni ziemski etap historii zbawienia*). Początkiem wszystkiego jest odwieczne upodobania Ojca Niebieskiego, który chce, aby wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy. Jezus Chrystus zrealizował ten plan, a w liturgii przeżywamy jego uobecniające wspomnienie, możliwe dzięki obecności i działaniu Ducha Świętego.

Poprzez realizację wciąż aktualnego wyzwania religijno-moralnego chrześcijaństwo zmienia oblicze ziemi. Na to zwracają uwagę dwa artykuły ks. Cz. Rychlickiego (*Wiara i kultura; Chrześcijańskie rozumienie stworzenia a ekologia*). W pierwszym – pokazano mediacyjną funkcję kultury w przekazywaniu treści Bożego Objawienia i w rozwoju wiary. Kościół stoi dzisiaj przed podwójnym zadaniem: oczyszczenia i rozwoju kultury oraz wprowadzania Dobrej Nowiny do kultury. Jeśli każdy chrześcijanin wyciska własne piętno na kulturze swego czasu, to szczególne zadanie stoi przed wszystkimi w dziedzinie ekologii. Ks. Rychlicki podkreśla, że z samej istoty stworzenia wynika najważniejszy motyw troski o ochronę środowiska. Chrześcijanin nie może ograniczać się do protestów i formułowania tez ogólnych. Chodzi raczej o radykalne przywracania biblijnego obrazu człowieka, który ma świadomość daru życia i poczucie braterstwa z wszystkimi istotami stworzonymi przez Boga.

Wśród wielu odniesień praktycznych, wynikających z refleksji nad istotą Boga Ojca, nie można zapomnieć o konieczności pogłębienia samoświadomości mężczyzny jako męża i ojca. Zwraca na to uwagę ks. I. Mroczkowski (*Mężczyzna – mąż – ojciec*). Zadanie to jest tym bardziej pilne, że przesłanie chrześcijańskie o Ojcostwie Boga trafia dzisiaj – przynajmniej w naszym kręgu kulturowym – na wyraźny kryzys ojcostwa i bycia mężczyzną. Warto więc przeczytać o przejawach i przyczynach tego kryzysu, biologiczno-psychicznym rozwoju mężczyzny i dorastaniu do męskości i ojcostwa.

Mamy nadzieję, że rodziców i wychowawców chrześcijańskich zainteresuje ciekawy artykuł ks. J. Mariańskiego (*Relacje między religią i moralnością w opinii młodzieży*). Nie zabrakło w nim teoretycznego omówienia relacji między religią i moralnością. Jeszcze ciekawiej prezentują się poglądy i opinie wypowiedziane przez młodzież szkół pielęgniarskich z byłych województw lubelskiego, chełmskiego i częściowo tarnobrzeskiego. Badania socjologiczne przeprowadzono w roku szkolnym 1997/98; objęto nimi 646 uczniów z I, II i III klas szkół pielęgniarskich. Autor podkreśla, że wybór kategorii badawczej nie był przypadkowy, ponieważ młodzież ucząca się w tych szkołach znajduje się w ważnej fazie rozwoju, a także jest szczególnie uwrażliwiona na wiele problemów natury moralnej.

Konkretny sposób wychowania młodzieży w grupie religijnej – na przykładzie Ruchu Światło-Życie – pokazuje ks. R. Jaworski (*Psychospoleczna analiza funkcjonowania religijnych grup Ruchu Światło-Życie*). Omawiając niezaprzeczalny dorobek wychowawczy Ruchu, Autor nie waha się postawić kilku pytań związanych z trudnościami i zagrożeniami pojawiającymi się dzisiaj w wychowaniu chrześcijańskim, zresztą nie tylko w Ruchu Światło-Życie. Świadomość tego może pomóc wychowawcom katolickim w formacji młodzieży w na przełomie wieków.

Kapłanom-sповідnikom polecamy – także w perspektywie jubileuszowych spowiedzi – artykuł ks. M. Jarosza (*Skrupuły. Typologia i objawy*). Nie od dziś wiadomo, że skrupulaci nie należą do najłatwiejszych penitentów. Wraz z rozwojem psychologii wiadomo natomiast, że nie należy wszystkich skrupulatów traktować jednakowo. Ks. Jarosz podkreśla, że skrupuły jako objawy nerwicowe nie

mogą być wyleczone przez jedną spowiedź. Potrzebna jest pomoc psychologiczna lub psychiatryczna. Sfera religijna zawsze jest bowiem osadzona w wymiarze biologiczno-psychicznym.

W kontekście zamkniętego przez Jana Pawła II, w dniu 11 czerwca 1999 r., Synodu Plenarnego, przedstawiamy dwa artykuły na tematy synodalne. Ks. W. Góralski (*Synody w historii Kościoła w Polsce. Szkic do dziejów ustawodawstwa synodalnego*) przypomina synody zwoływane w Polsce od XIII w. do rozbiorów. Okazuje się, że ustawodawstwo synodalne inspirowane normami prawa powszechnego, rodzimą tradycją kanoniczną i kulturą wpływało nie tylko na stan kultury religijnej, ale i życia świeckiego danych wspólnot. Pod tym kątem należałoby spojrzeć na obecne synody w Polsce. Pomoże nam w tym artykuł ks. J. Filar-skiego (*Regulamin prac 42 Synodu Płockiego. Założenia ogólne*) w odniesieniu do 42 Synodu Płockiego, który zamknął Jan Paweł II w Płocku, 7 czerwca 1991r.

W części historycznej *Studiów Płockich* przechadzamy się po dawnych dziejach naszej diecezji. W dziesięciolecie beatyfikacji bł. Honorata, Z. Kratochwil przypomina jego pobyt w klasztorze zakroczymskim. Ks. W. Graczyk natomiast – z okazji 70 rocznicy wybudowania przez arcybiskupa A. J. Nowowiejskiego gmachu Biblioteki Seminaryjnej – przedstawia księgozbiór Kapituły Katedralnej w Płocku w XVI i XVII w. Wierzmy, że czytelnicy zwłaszcza związani z Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku – z przyjemnością wstąpią też do Seminarium Duchownego w Pułtusku z roku 1837. Umożliwia nam to opracowanie ks. M. Grzybowskiego (*Lustracja Seminarium Duchownego w Pułtusku w r. 1837*). Czytając to opracowanie czuje się niemal materialny smak duchowej przecież troski o Seminarium w dziewiętnastym wieku.

W ostatniej części *Studiów Płockich* nie zabraknie także sprawozdań ze współczesności. Ks. H. Seweryniak (*Archeologia o Jezusie*) przedstawia najnowsze – z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych – odkrycia i wykopaliska związane ze środowiskiem i życiem Jezusa. Zamieszczamy też sprawozdanie z działalności naukowej w WSD w Płocku oraz wykaz prac magisterskich napisanych w płockim Punkcie Konsultacyjnym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) w latach 1996 – 1998. Razem z *Wykazem publikacji* płockich Księży Profesorów, z ostatnich pięciu lat, stanowi to świadectwo i dokumentację trudu naukowego naszego środowiska pod koniec mijającego wieku. Niech będzie to małym przyczynkiem do *Lustracji*, którą ktoś może przeczytać w XXI w. Tak przecież rozmawiają pokolenia.

Szczególną formą dialogu w Płockim Kościele stało się – w maju 1999 r. – przekazanie troski o diecezję Księdzu Biskupowi Stanisławowi Wielgusowi przez odchodzącego do Szczecina Księdza Arcybiskupa Zygmunta Kamińskiego. Wdzięczność przeplata się z nadzieją. Wdzięczni jesteśmy Ks. Abp. Z. Kamińskiemu za wieloletnią opiekę nad *Studiami Płockimi*. Nadzieja rodzi się ze świadomości, że przychodzi do nas długoletni Rektor KUL, który kocha naukę. Z wdzięczności i z nadzieją dedykujemy obecny tom *Studiów Płockich* Księżom Biskupom.

Ks. I. Mroczkowski